

لزوم توانمندسازی نیروی بخش گردشگری

رئیس انجمن علمی طبیعت‌گردی ایران گفت: متأسفانه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در آموزش نیروی بخش گردشگری در پایین‌ترین سطح تعامل با حوزه وزارت علوم تحقیقات و فناوری و مشخصاً در دانشگاه‌های کشور و سازمان آموزشی فنی و حرفه‌ای است.

به گزارش سایت خبری پرسون، دکتر فرید جواهرزاده، رئیس انجمن علمی طبیعت‌گردی ایران در یک نشست هم‌اندیشی که با حضور چندی از صاحب‌نظران حوزه گردشگری برگزار شده بود، گفت: سالی که در آن قرار گرفته‌ایم بنا به تعریف سازمان جهانی گردشگری سال رشد فراگیر توریسم دنیا لقب گرفته است و بدون شک این شعار پس از پاندمی اخیر که جهان را متأثر ساخته، به دنبال ایجاد تحرک و الزام کشورهای مختلف به هماهنگی، هم‌افزایی و بازگشت به شرایط مطلوب و ایده آل به گردشگری است.

به اعتقاد وی، شیوع و پاندمی کرونا شرایط عجیبی را در دنیا رقم زده که بخش اعظمی از توان گردشگری و اکوتوریسم را منفعّل ساخته و متأسفانه شاهد تعطیلی بنگاه‌ها و مؤسسات گردشگری و همچنین بیکاری فزاینده فعالان این بخش در سراسر دنیا هستیم که لزوم برنامه‌ریزی برای افزایش تاب‌آوری و بازگشت مجدد تمامی فعالان و بازگشایی تمامی بنگاه‌های گردشگری لازم و ضروری به نظر می‌رسد.

جواهرزاده ادامه داد: شایسته است با مغتنم شمردن برگزاری همایش‌های علمی و استفاده از نقطه نظرات صاحبان اندیشه و فن با ایجاد ارتباط بین پژوهشگران و آشنا ساختن آنان با آخرین دستاوردهای نظری و عملی برای تحرک بخشی به فعالیت‌های گردشگری از جمله بازشناسی اقدامات مشترک پساکرونا بین دولت بخش خصوصی و مردم و ظرفیت تمامی کنشگران صنعت گردشگری برای بهبود وضعیت موجود استفاده کرده تا ضمن بهره‌مندی از تجربیات سایر کشورها اقدامات مقتضی را فراهم کنیم.

رئیس انجمن علمی طبیعت‌گردی ایران و مدیر کارگروه گردشگری فرهنگی، زیارتی، تاریخی، طبیعت‌گردی و ورزشی، گرایش بی‌حد و حصر و غیرمتعارف دانش‌آموزان متوسطه به تحصیل در دانشگاه‌های علوم تجربی و عدم گرایش و علاقه به رشته‌های علوم انسانی و بین رشته‌ای در چند سال اخیر را از دغدغه چند سال گذشته متخصصان حوزه مدیریت و علوم اجتماعی و از جمله مدیریت گردشگری دانست.

جواهرزاده اما شرایط پیش رو را بسیار نگران‌کننده‌تر دانست و تصریح کرد: نگرانی بیش از پیش از افزایش جذب دانشجویان بدون کنکور علاوه بر رشته‌های کارشناسی در مقطع کارشناسی ارشد هم آغاز شده است، که بیم آن می‌رود که به تربیت دانشجویان کم‌مایه منجر شود که باز لازم است تمهیدات ویژه‌ای در این خصوص اندیشیده شود و با هم فکری همه همکاران فرهیخته بتوان اقدامات مؤثری در جهت جلوگیری از افت کیفیت آموزشی رشته‌های گردشگری و از جمله طبیعت‌گردی برداشت.

وی در ادامه بیان کرد: جایگاه توانمندسازی نیروی بخش گردشگری، یعنی نهاد ترویج علم و پژوهش در حوزه گردشگری نیز سالیان سال است که مورد بی‌مهری قرار گرفته است. پر واضح است که نقش آموزش آن در حوزه وزارت علوم تحقیقات و فناوری و مشخصاً در دانشگاه‌های کشور و که بخش حرفه‌ای آن بر دوش سازمان آموزشی فنی و حرفه‌ای است، متأسفانه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در پایین‌ترین سطح تعامل با آن قرار گرفته است و نهادهای مذکور هر کدام به اصطلاح ساز خود را می‌زنند و وقتی به تصمیمات و برنامه‌های میراث نمی‌گذرانند.

رئیس انجمن علمی طبیعت‌گردی ایران اظهار کرد: در شرایط امروز که دولت محترم با تأکید بر استفاده از ظرفیت گردشگری در پی رفع کاستی‌های اقتصادی و ارزش آفرینی در حوزه اقتصاد از جمله اشتغال است، استفاده از متخصصان و پیشکسوتانی که در دهه‌های گذشته اهتمام جدی خود را صرف اعتلای گردشگری کرده‌اند اهمیت بیشتری می‌یابد و در این خصوص همراهی علمای اعلام به ویژه ائمه جمعه، جماعت و مدیران عالی حوزه‌های علمی کشور فرصت بی‌بدیلی را برای هم‌افزایی و هم‌گرایی دست اندرکاران و متولیان گردشگری و صاحبان تربیون‌های مقدس به وجود آورده است که لازم است از این فرصت نهایت بهره‌برداری را به عمل آورد و در این وفاق ملی ظرفیت تحمل‌پذیری جامعه برای افزایش سطح آگاهی‌ها عمومی و فراهم شدن زیر ساخت‌های توسعه بنیادین و همه جانبه گردشگری در کشور را فراهم ساخت.

بنا به گفته جواهرزاده، تمرکز دولت محترم به مقوله گردشگری خانواده محور و گردشگری داخلی از جهات مختلف نیز قابل بررسی است: از آنجایی که سبک سفر بخش عمده‌ای از ایرانیان هزینه‌ای به جز هزینه بنزین و مقداری هزینه اسکان عملاً هزینه دیگری بر گردشگر تحمیل نمی‌کند و در نتیجه فراز و نشیب‌ها و بحران‌های اقتصادی کشور در این بخش بی‌تأثیر و یا دست‌کم کم‌تأثیر است و از آنجایی‌که این رویکرد برای تحرک بخشی به فضای کسب و کار و استفاده از ظرفیت اشتغال در مقاصد مختلف روستایی و نظایر آن در نظر گرفته می‌شود، توسعه و ترویج گردشگر داخلی باید به دقیق‌تر مورد ارزیابی قرار بگیرد و به صورت جدی مورد مطالعه و بررسی قرار بگیرد.

وی از پژوهش‌های صورت گرفته در قالب پیمایش ملی گردشگری خبر داد که نشان می‌دهد بسیاری از گردشگران از واحدهای اقامتی غیر رسمی استفاده کرده و با توجه به استفاده حداکثری گردشگری از وسیله نقلیه شخصی حداکثر هزینه سفر صرف بنزین و استهلاک خودرو است. همچنین قریب به سه چهارم گردشگران هیچ مبلغی را صرف بازدید از جاذبه‌های گردشگری نمی‌کنند و ۷۷ درصد از گردشگران هیچ وعده غذایی را از رستوران‌ها و یا مراکز تهیه و توزیع غذا دریافت نکرده‌اند و از هر ۵ نفر گردشگر داخلی ۴ نفر هیچ کالای را به عنوان سوغات خریداری نکرده‌اند. بر این اساس لازم است در حوزه

توسعه گردشگری داخلی به عنوان یکی از راهبردهای اساسی معاونت گردشگری وزارت در دولت جدید تجدید نظر اساسی صورت پذیرد.

رئیس انجمن علمی طبیعت‌گردی ایران با بیان این موضوع که مرکز آمار ایران در گزارش اخیر خود مبنی بر نحو گذراندن اوقات فراغت و اوضاع گردشگری خانواده با تفکیک مراکز اقامتی، سهم طبیعت‌گردی را ۶/۲ دهم درصد اعلام کرده است، افزود: این در حالی است که این رقم در بسیاری از کشورهای جهان بین ۱۰ تا ۱۵ درصد است. مقایسه این دو نرخ ریز نقش بودن طبیعت‌گردی در ایران را می‌رساند که با فرض احتساب تورهای مجاز و غیر رسمی باز هم آمار طبیعت‌گردی در ایران پایین است.

همانطور که داده‌های آماری مرکز آمار ایران از عدد ۲ میلیون طبیعت‌گرد حکایت دارد اما بخشی از آمار پایین طبیعت‌گردی را به وضعیت نابسامان تورهای طبیعت‌گردی باید مرتبط دانست و اینکه ۷۹ درصد بازار طبیعت‌گردی متأسفانه در دست غیر مجازها است؛ جواهرزاده ضمن تأکید بر این موضوع گفت: متأسفانه خانواده‌ها با دیدن عکس‌هایی از طبیعت‌گردی تصور می‌کنند که مناسب بچه‌ها نیست در حالی که تورها در اقسام مختلف شامل تورهای ویژه خانواده و حتی ویژه افراد با سن بالاتر طراحی شده است که آرامش را در حین سفر مد نظر قرار داده است.

به عقیده وی عرصه طبیعت‌گردی نشان می‌دهد فقدان آموزش و حضور مدیریت شده بخش خصوصی در کنار عدم نظارت بر تورهای غیرمجاز گردشگری، طبیعت‌گردی را در ذیل اقسام گردشگری در ایران قرار داده است و تحرک زمانی در این بخش مقدور خواهد بود که چالش‌های ذکر شده مرتفع گردد.

رئیس انجمن علمی طبیعت‌گردی ایران بیان کرد: در طی دوره گذشته بازنگری سیاست‌های اجرایی طبیعت‌گردی کشور تا اندازه‌ای مورد توجه قرار گرفته است و با دعوت از متخصصین و ذی‌نفعان لزوم توجه به بخش گردشگری با همکاری و هم‌فکری مجتمع علمی دانشگاهی و فعالیت بخش خصوصی و فراهم کردن زمینه‌های لازم برای بازنگری قوانین و مقرراتی که در این حوزه موجود است در قالب سند ملی توسعه طبیعت‌گردی در جریان بود اما متأسفانه علیرغم این اقدامات هیچ گاه به ثمر ننشست.

جواهرزاده یکی از مهم‌ترین موضوعات که در این سند مورد توجه و اهتمام اعضای آن وجود داشت یک پارچه ساختن زیرساخت‌های موجود در زمینه طبیعت‌گردی و جلوگیری از پراکندگی و موازی‌کاری در این حوزه‌ها و ساماندهی بخش خصوصی و حل موضوعی آن و مشکلات بخش خصوصی دانست که بر اساس سند ملی توسعه طبیعت‌گردی و ملی کشور در سال ۹۵ تنظیم و بازنگری گردید و در یکی دو سال گذشته مورد توجه قرار گرفت اما همچنان در انتظار طرح در هیأت دولت است.

جواهرزاده در پایان ضمن بیان این مطلب که با توجه به بررسی مرکز تجارت جهانی در خصوص اولویت‌های گردشگری که طبیعت‌گردی و توریسم جامعه محور را در کنار گردشگری فرهنگی و گردشگری سلامت در پسا کرونا پیش بینی می‌کند خاطرنشان کرد: به نظر می‌رسد آیین نامه و سند توسعه طبیعت‌گردی بتواند نقشه راه توسعه این نوع از گردشگری در کشور محسوب شود. لذا لازم است اقدامات و پیگیری لازم از سوی معاونت گردشگری به منظور طرح موضوع در هیأت دولت انجام شود.

منبع: تسنیم